

Dvojmesačník, september – október 2018

Trenčín región ^{VIII}

číslo 5
ročník 3

Aj Uherce majú Jadran

More na konci kraja
strana 9–11

Fotosúťaž

Farby nášho regiónu

strana 3

Turistická polícia

**Vršatec, vzdialený
aj blízky**

strana 6 – 7

Tradície

Mladší brat

strana 8

9 772453 794003

U Gejzu na konci sveta

Poznáte ten pocit, že by ste najradšej ušli na koniec sveta? Len sami so sebou, nikoho nestretnúť. Načerpať sily, energiu a potom späť do rušnej civilizácie.

Donedávna som si myslel, že koniec sveta je naozaj ďaleko. Že je to miesto, kam sa dostať nedá. Už len preto, že Zem je guľatá, nemá začiatok ani koniec. Ibaže pri potulkách našim krajom – áno, našim Trenčianskym krajom – som koniec sveta objavil. Absolútny relax, vyčistenie hlavy, len na skok od modernej civilizácie.

Koniec sveta ma prekvapil v Lubine neďaleko Nového Mesta nad Váhom. V rázovitej dedinke, ktorú okrem histórie reprezentuje hlavne minifarma. Koniec sveta však hľadajte na jej úplnom konci – u Gejzu. Tak sa volá krčma zastrčená medzi kopcami, o ktorej takmer nikto nevie, ktorá sa otvára len na víkend a ktorú stráži miestny podnikateľ Gejza. Básnik by povedal, že je to miesto, kde sa aj vrany otáčajú. Absolútna človečina. Silný zážitok aj bez poldeci.

Budem rád, ak nám do redakcie pošlete tipy na podobné, trebárs prázdninové „vychytávky“ nášho kraja. Či už ste objavili zaujímavý architektonický skvost, prírodný úkaz alebo vynaliezavé nápady miestnych. Čakáme na vaše fotky, selfie alebo opis lokality. Opäť sa totiž potvrdzuje, čo som písal v prvom redakčnom príhovore nášho magazínu pred vyše dvoma rokmi. Že ani nevieme, aké poklady doma máme. Cestujeme za exotikou okolo sveta, hľadáme raj na zemi. A možno ho máme len pár kilometrov od domu.

Radovan Stoklasa, šéfredaktor

Slovenské poklady podľa CNN: Bojnice i Trenčín

Slovensko sa môže pochváliť unikátnou recenziou – a aj Trenčiansky kraj v nej má zastúpenie. V hodnotení turistického sprievodcu renomovanej americkej televíznej stanice CNN sme predbehli Česko či Rakúsko. Medzi najkrajšie lokality, ktoré by mal turista na Slovensku zaručene navštíviť, zaradili Bojnice i krajské mesto Trenčín.

„Hoci majú ľudia často problém nájsť ho na mape, Slovensko je jednou z najpozoruhodnejších európskych krajín. Nájdete tu ná-

herné miesta a majestátne hrady,“ dočítate sa na blogu CNN travel. Jeho autori odporučili rovno jedenásť najkrajších destinácií v krajine spod Tatier. Podľa CNN travel by bola škoda nenavštíviť Bratislavu, Košice, Vysoké Tatry, Bojnice, Levoču, Spišský hrad, Bardejov, Trenčín, Banskú Štiavnicu, Národný park Nízke Tatry a Kežmarok.

Priamo Trenčiansky kraj zastupuje kúpeľné mestečko Bojnice so svojou dominantou, ktorým je bezpochyby rozprávkový Bojnický zámok. „Vďaka nekonečným

fotografickým príležitostiam sa stal zámok svätým grálom pre instagramových nadšencov a fotografov a púta pozornosť na najmodernejšie trendy súčasnej doby.“ V blogu CNN travel tiež nechýba zmienka o najstaršej zoologickej záhrade na Slovensku.

Pri meste Trenčín článok odkazuje na jedinečnú panorámu Trenčianskeho hradu, ktorú turisti ponúka pohľad z Mierového námestia. Hrad sa majestátne vypína nad očarujúcimi stavbami starého mesta. Na turistu dýchne história či lahodná vôňa kávy z kaviarne Coffee Sheep, ktorú autor článku odporúča navštíviť: „Je tu priateľská atmosféra, vynikajúca káva a terasa s nádhernými výhľadmi na hrad, čo z podniku robí ideálne miesto na odpočinok.“

Okrem hradu či historického hotela Elizabeth v blogu nezabudli ani na 15 kilometrov vzdialené kúpeľné mesto Trenčianske Teplice, ideálne na dlhé prechádzky či relax v liečivých prameňoch.

(ras)

Rekordné čísla z hradu, nové projekty

Trenčiansky hrad láka a avizuje niekoľko novinek. Zatiaľ len v podobe rozbehnutých stavebných prác, no vo finále sa návštevníci môžu tešiť na nové zážitky i komfortnejší prístup k dominante Považia.

Od lesoparku Brezina by ste sa už počas budúcej turistickej sezóny mohli dostať na trenčiansku dominantu cez južné opevnenie hradu. Termín dokončenia môže ovplyvniť počasie či archeologické objavy. Nový pohľad na hrad sa domácim a turistom ponúkne aj z notoricky známej strany od mesta. Skleník, ktorý donedávna slúžil ako administratívna budova, by mal byť už čoskoro minulosťou. Na jeho mieste bude stáť nový vstup, sociálne zariadenia a dokonca aj kaviareň. Všetko pod architektonickým dohľadom pamiatkarov. Hrad Matúša Čáka tak príde o vzhľad zo 70. rokov, ktorý mnohým doslova bil do očí.

Trenčiansky hrad láme rekordy návštevnosti. Z roka na rok tam prichádza stále viac a viac turistov. Potvrdzuje to aj prvých šesť mesiacov roka 2018. „Za prvý polrok navštívilo Trenčiansky hrad 57 069 ľudí, čo predstavuje o 2 608 návštevníkov viac ako za rovnaké obdobie minulého roka,“ uviedol riaditeľ Trenčianskeho múzea v Trenčíne Peter Martinisko. Rok 2017 štatisticky uzavrel Matúšov hrad s bilanciou viac ako 120-tisíc návštevníkov.

Noví návštevníci hradu akiste pribudnú aj z radov cyklistov. V rámci programu cezhraničnej spolupráce získala Trenčianska župa financie na projekt Na bicykli po stopách histórie, ktorý ráta s výstavbou novej cyklotrasy. Štart bude pri bránach Trenčianskeho hradu, cieľ v prihraničnom priestore s Českou republikou a povedie popod najstaršie pútnické miesto na Slovensku Skalku nad Váhom či cez najmladšie mesto na Považí – Nemšovu. (bas)

Pohodu, top festival na Slovensku, si začiatkom tohto leta vychutnalo tridsaťtisíc návštevníkov na trenčianskom letisku.

Vypredaný multižánrový program ponúkol plejádu zaujímavých interpretov s headlinerom Chemical Brothers, hudobné, divadelné aj tanečné vystúpenia, množstvo diskusií a workshopov. Aktivity sa ušli všetkým vekovým kategóriám.

Pohoda bola vlani ocenená titulom najekologickejší festival, napriek tomu organizátori posunuli ekologickú latku vyššie. Napríklad plastové poháre boli vratné a všetky ostatné sa dali kompostovať. Partnerom Pohody bola už tradične aj Krajská organizácia cestovného ruchu Trenčín región. V jej prezentačnom stánku nechýbali turistické inšpirácie, súťaže, hry a rôzne lákavé ceny. „Nakoľko sa festivalu zúčastňujú

Vďaka Pohode o nás vedia viac

ľudia z celého Slovenska i zo zahraničia, chceme, aby nezostali len v Trenčíne a navštívili aj iné miesta v kraji. V našom prezen-

tačnom stánku sa mohli dozvedieť, kde nájdu krásne lokality na turistiku, v ktorých kúpeľoch môžu relaxovať, či kde objavja

tajomné zákutia stredovekých hradov,“ priblížila výkonná riaditeľka KOCR Trenčín región Eva Frývaldská. Turistický potenciál trenčianskeho regiónu oslovil návštevníkov hravou formou.

„Pripravili sme magnetickú slepú mapu i nadrozmernú spoločenskú hru, ktorej podstatou je správne odpovedať na súťažné otázky a prejsť krížom-krážom celý Trenčiansky kraj,“ doplnila Frývaldská. Odmeny ako slnečné okuliare, tričká, slúchadlá či športové fľaše si zo stánku odnieslo množstvo festivalových nadšencov, ktorí sa zapojili do vedomostno-zábavných súťaží.

Milovníci Pohody majú už teraz v kalendári poznačený termín 11. – 13.7.2019. A tí, ktorí váhajú, by si ho mali určite zapísať. Práve vtedy otvorí svoje brány v poradí 23. ročník festivalu Pohoda.

(mib)

Zahrajte sa s farbami trenčianskeho regiónu

Ak vás „chytilo“ fotografovanie a máte slabosť pre trenčiansky región, potom je súťaž z dielne Krajskej organizácie cestovného ruchu (KOCR) Trenčín región ušitá presne na vaše miery. Zašlite nám fotku s farbami jesene v termíne 23. 9. – 23. 11. 2018 a môžete získať atraktívne ceny. O najlepšej fotografii jesennej prírody, kultúrnej pamiatky či momentky z nášho regiónu rozhodne verejnosť.

Jeseň inšpiruje profesionálnych i amatérskych fotografov. Farebné lístie či nádych nostalgie prebúdajú kreativitu a výsledkom sú skutočné umelecké diela. V našej súťaži sa svojimi výtvormi môžete pochváliť pred verejnosťou, ktorá hlasovaním vyberie desať najoriginálnejších fotografií. Následne odborná porota vyberie tri víťazné diela, ktoré budú zverejnené nielen na webovej stránke KOCR www.trencinregion.sk, facebookovej fanpage a instagrame Trenčín región, ale aj v dvojmesačníku Trenčín región.

„Jesenná fotosúťaž by mohla vylákať ešte viac ľudí do prírody a podniknúť fotografy, aby zachytili jedinečné miesta či okamihy v našom regióne. Existuje veľa záku-

POZOR, FOTOSÚŤAŽ!

FOTOSÚŤAŽ

TRENČIANSKY REGIÓN HRÁ FARBAMI

ZASIELANIE FOTOGRAFIÍ
od 23.09.2018 do 23.11.2018

HLASOVANIE
od 23.09.2018 do 30.11.2018

CENY

- športová kamera Discovery Adventures HD 720P 360°
- večera + wellness pre dve osoby v Hoteli Elizabeth (Trenčín)
- večera pre 2 osoby v Hoteli pod Zámkom (Bojnica)

VÝHRAJ KAMERA 360°

WWW.TRENCINREGION.SK/FOTOSUTAZ-JESEN2018

tí a lokalít, ktoré by nemali ostať skryté, a práve vďaka tejto súťaži sa dostanú do povedomia širšej verejnosti aj mimo trenčianskeho regiónu,“ priblížil cieľ súťaže predseda KOCR Trenčín región Juraj Gerlici. Hlavnou výhrou v súťaži je športová kamera Discovery Adventures HD 720P 360°, vhodná nielen na zachytenie obrázkov a videa pri adrenalínových zážitkoch, ale aj pri oddechových aktivitách. Vďaka nej dostanú potulky trenčianskym regiónom celkom nový rozmer. Výherca na druhom mieste sa môže tešiť na chutnú večeru a príjemné wellness pre dve osoby v hoteli Elizabeth v Trenčíne a pre tretieho v poradí je pripravená slávnostná večera pre dve osoby v Hoteli pod Zámkom v rozprávkových Bojniciach. Naprázdno nevyjdú ani hlasujúci, pretože budú zaradení do zberovania o hodnotné ceny.

Počas trvania súťaže je možné zaregistrovať svoju fotografiu na stránke www.trencinregion.sk/fotosutaz-jesen2018, kde bude verejnosť hlasovať za svojho favorita. Sú tam tiež zverejnené kompletne informácie a podmienky súťaže.

(mt)

Tvorila históriu, žije aj folklórom

Predstavujeme PÚCHOVSKÁ DOLINA

V rámci predstavovania zaujímavých regiónov Trenčianskeho kraja sa tentoraz pozrieme do severozápadnej časti Slovenska. Leží tu Púchovská dolina, ktorá sa môže popýšiť históriu siahajúcou ďaleko do minulosti. Časť z nej sa dodnes zachovala v originálnom folklóre a časť dotvorila ľudská tvorivosť prostredníctvom legiend.

Púchovskú dolinu nájdete – ako už samotný názov napovedá – v okrese Púchov. Nachádza sa na pomedzí Bielych Karpát a Javorníkov, ktoré tvoria časť štátnej hranice medzi Slovenskou a Českou republikou. Odtiaľ sa tiahne cez Lýsky priesmyk, pozdĺž riečky Biela voda, až po Púchov, ktorý je centrom tohto územia aj celého okresu.

Región spája so susedným štátom aj železničná trať Púchov – Horní Lideč.

Púchov je dnes priemyselným mestom, ktoré leží na križovatke dopravných koridorov. Hoci sa v

ňom veľa z minulosti nezachovalo, meno dalo jedinečnej kultúre – púchovskej. Tá reprezentuje postupné osídľovanie hornatých častí Slovenska v období piatich storočí na prelome letopočtov. Najväčšie objavy v tejto oblasti

foto: Jozef Sádecký

urobil na legendami opradenej Púchovskej skale amatérsky archeológ barón Emil Friedrich Johannes Hoening O'Carroll.

Práve obdobie púchovskej kultúry svojim návštevníkom približuje archeologické múzeum v bývalom Župnom dome, ktorý je jednou z mála pôvodných historických pamiatok v Púchove. Barokovo-historickú stavbu dal na konci 18. storočia postaviť Imrich Marczibányi. Zachovaný zostal aj historický názov Moravskej ulice, na ktorej sa v 17. storočí usadili protestantskí emigranti z Moravy. Prslávili sa svojimi tkáčskymi dielňami, pričom v roku 1761 sa ich tu nachádzalo až 68. Práve tu sa rodil aj púchovský ľudový kroj zdobený modrotlačou, ktorá tiež patrí k špecifikám mesta. Samotné okresné mesto je síce na historické stavby chudobnejšie, v rámci doliny ich však nájdete prakticky v každej obci – spomeňme Kostol sv. Bartolomeja apoštola v Lúkach, Kostol sv. Cyrila a Metoda v Dohňanoch či zvonnicu v Lysej pod Makytou. Za pozornosť stoja aj rímskokatolícky kostol a evanjelický kostol

v Lazoch pod Makytou či torzo opevnenia púchovskej kultúry v Mestečku.

Kto dáva pred obdivovaním pamiatok prednosť pohybu vo voľnej prírode, na výber má hned niekoľko turistických chodníkov. Krajinársky zaujímavá je napríklad trasa z Lysej pod Makytou na hlavný hrebeň Javorníkov, ktorá vedie prevažne lesom, sčasti horskými lúkami a hrebeňom na štátnej hranici. Mierne namáhavá a orientačne nenáročná je zase cestička z Púchova do Lednice a Záriečia. Prechádza Vršateckými bralami a je prístupovou cestou z Považského podolia na hrad Lednica a do údolia Bielej vody.

Púchovská dolina je tiež kolískou originálnych ľudových zvykov a ľudových piesní. V každej obci v rámci tohto regiónu funguje folklórny súbor. Navyše fujara trombita, ktorá je pre túto oblasť typická, je od minulého roka zaradená do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska.

V Mestečku najmladší šéf družstva

Najväčší rozmach poľnohospodárskych družstiev nastal na Slovensku po druhej svetovej vojne, konkrétne v rokoch 1945 až 1948. Štatistiky uvádzajú, že ich bolo zhruba 3 000 a združovali 800 000 členov. Poľnohospodárske družstvo Mestečko patrí medzi tie, ktoré prežili aj neľahké časy a dnes tvorí kostru slovenského poľnohospodárstva.

Obec Mestečko v okrese Púchov má asi 500 obyvateľov. Nachádza sa len 15 kilometrov od moravsko-slovenskej hranice v strede Púchovskej doliny. Nájdete tu napríklad lokalitu Skala, kde sa nachádza torzo opevnenia púchovskej kultúry, ale aj poľnohospodárske družstvo s oveľa kratšou históriou. Tento rok oslavuje presne 60 rokov nepretržitého fungovania. Na jeho čele stojí miestny rodák, 35-ročný Peter Ježo, ktorý bol v čase, keď sa na tento post dostal, najmladším slovenským predsedom družstva. Svojho predchodcu

nahrádil pred šiestimi rokmi.

Reliéf poľnohospodárskeho družstva je členitý, má horský a podhorský charakter.

Práve to ho predurčuje orientovať sa najmä na živočíšnu výrobu. „Chováme asi 1 200 kusov hovädzieho dobytku, 1 700 oviec a 200 kôz. Sme odkázaní na trávne senáže, pestovanie viacročných krmovín a, samozrejme, aj obilnín a kukurice,“ priblížil Ježo.

Družstvo v Mestečku patrí medzi tie, kde sa robí zelená žatva. Kr-

moviny sa navyše kosia nie iba raz, ako vyžaduje Európska komisia, ale vtedy, keď je to potrebné – teda v čase najlepšej zrelosti, keď má pastva najviac živín. Navyše tu dostanete aj výrobky z kozieho mlieka – jogurty, zákvasy aj syry. „Pribúdajú nám ľudia, ktorí sú onkologickí pacienti, alergici, atopici. Tí často vyhľadávajú práve produkty z kozieho mlieka. Nie je to výrazne zárobkový biznis, ale máme to ako takú osvetovú činnosť,“ doplnil.

Na Lazoch pribúda hlavne chalupárov

Najvýznamnejšou rekreačnou oblasťou v regióne sú nepochybne Lazy pod Makytou.

V nadmorskej výške 600 až 900 metrov nad morom sa nachádza Ski Čertov – Javorníky. Ďalším lyžiarskym lákadlom je stredisko Kohútka, cez ktoré prechádza štátna hranica.

Lazy pod Makytou zaberajú zhruba 50 kilometrov štvorcových. V minulosti sa tu nachádzalo 40 až 50 samostatných osád, dnes je už

osídlenie horského územia oveľa redšie. „Jednotlivé objekty však nezaničujú, ale momentálne sa využívajú viac-menej na rekreačné účely. Pár rodín stále žije aj v horách, je to však už len zlomok. Väčšinou sa ľudia rozutekali alebo sa koncentrujú v centre obce,“ vysvetlil starosta Ján Mičic.

Pre svoju polohu a kopaničiarsky charakter je obec mimoriadne populárna u turistov a cyklistov. Dokonca bola časť jej územia začlenená do

CHKO Kysuce, jej súčasťou je tiež Prírodná rezervácia Čertov. Objaviť tu môžete vzácne druhy rastlín a živočíchov, okrem iných jazveca obyčajného, mačku divú, rysa ostrovida, vlka či medveďa hnedého.

„V našej obci máme asi 430 domácností, ale viac ako 700 objektov sa využíva rekreačne,“ povedal Ján Mičic. Svoje služby tu ponúka šesť väčších ubytovacích zariadení, prespať však môžete aj na chatách, ktoré spravujú súkromníci.

Dnes ľudia vyhľadávajú dedinku pre jej pokojné prírodné prostredie aj športové vyžitie. Počas druhej svetovej vojny sa však stala miestom obrovskej tragédie, ktorú dodnes pripomína Pomník padlých Mladoňov. Túto osadu, kde boli prechodne ubytovaní partizáni, totiž 29. októbra 1944 prepadli nemecké oddiely. Zahynulo 16 tamjších obyvateľov a traja partizáni, pričom sa Lazy pod Makytou zaradili aj do smutnej štatistiky – patria medzi 101 vypálených obcí na Slovensku.

A B E C E D A

Emil Friedrich Johannes
Hoening O'Carroll

- Narodil sa v roku 1833 v Nemecku. Preslávila ho najmä Púchovská skala. Podľa nálezov z tejto lokality neskôr dostala názov celá táto kultúra. Zomrel v roku 1894 a je pochovaný na púchovskom cintoríne.

Modrotlač

- Remeselná technika farbenia a zdobenia látok, ktoré sa používali na šitie krojov. Na našom území sa objavuje už v 18. storočí a záujem o ňu v posledných rokoch opäť rastie.

Púchovská kultúra

- Archeologická kultúra zhruba od roku 300 pred n. l. do 180 n. l. (podľa zriedkavých názorov až do 4. stor. n. l.). Pomenoval ju Eduard Beninger v roku 1937. Jej predstavitelia si budovali veľké centrálné hradiská, venovali sa výrobe keramiky, spracovaniu kovov a razili si aj vlastné mince. Legenda o Púchovskej skale – zachytil ju Janko Matúška –, vyšla už v roku 1844 pod názvom Púchovská skala. Hovorí o rozprávkových pokladoch, ktoré sa na týchto miestach majú zjavovať raz za rok – na Veľký piatok.

Fujara trombita

- Najväčší ľudový hudobný nástroj na Slovensku. Môže merať až 550 centimetrov s priemerom roztubu 20 až 25 centimetrov. V minulosti sa v horských oblastiach využíval ako dorozumievací prostriedok na veľkej vzdialenosti.

Železničná trať Púchov – Horní Lideč

- Táto elektrifikovaná dvojkopajná železničná trať sa už krátko po svojom vzniku zaradila medzi najdôležitejšie a najfrekventovanejšie železničné trate v celom Československu. Jej výstavba sa začala v lete 1935 a trvala necelé dva roky. Spája Púchov a Horní Lideč na Morave.

Vršatec, vzdialený aj blízky

Prechádzajúc diaľnicou medzi Trenčinom a Považskou Bystricou ste určite pohľadom zaostrieli na zaujímavý skalný útvar. Znalci prírody vedia, že okolité kopce v blízkosti moravských hraníc predstavujú ďalší z pokladov Slovenska. Nevšedný názov Vršatec je dostatočnou inšpiráciou na ďalší zo „zásahov“ našej turistickej polície. A to sme len pri názve...

Ó, tie skaly!

Prírodná rezervácia Vršatské bradlá leží v severovýchodnej časti pohoria Biele Karpaty. Najvyšším vrchom a zároveň druhým najvyšším bodom Bielych Karpát je Chmeľová (925 m n. m.). Dominantnou polohou boli v stredoveku predurčené na vybudovanie Vršatského hradu, z ktorého sa do dnešných čias zachovali len ruiny. Jeho počiatky siahajú do polovice 13. storočia, kedy v najvyššom bode postavili strážnu vežu, ktorá mala chrániť severozápadné hranice Uhorska.

Hradný vrch bol z troch strán úplne nedostupný, jednotlivé časti hradu oddeľovali značné prevýšenia. Impozantný výškový rozdiel tak zabezpečoval hradnému komplexu prirodzenú ochranu. Patril medzi bohaté a pohodlné hrady s vlastnou pekárňou, pivovarom a rozsiahlymi vínnymi pivnicami.

Svoje naj si vyslúžil ako najvyššie položený hrad na vápencovom bradle na Slovensku. Koncom 17. storočia však dvakrát vyhorel a v roku 1708 ho na cisársky rozkaz výbuchom strelného prachu premenili na zrúcaninu. Z Vršatského hradu je krásny panoramatický výhľad. Strážovské vrchy, Kľak či Považské podolie odtiaľto vidno ako na dlani.

Turistický okruh

Červený Kameň – Chmeľová, sedlo – Chmeľová – Vršatec, hrad – Vršatské Podhradie – sedlo Chotuč – Červený Kameň (obojsmerná). K Vršatcu sa možno dostať autom po krivolakej asfaltovej ceste z Pruského. My však štartujeme turistický okruh z neďalekej obce Červený Kameň. Zaparkovať sa dá pohodlne pri kostole, neďaleko smerovníka turistických trás. Nemotorizovaní turisti, samozrej-

me, môžu využiť služby autobusovej dopravy z Ilavy a okolia. Oblasť je zaujímavou voľbou aj pre vyznávačov cyklistiky. Prud-

nešťastne umiestnené. Ak nechcete nadrábať pár výškových metrov, ostražitosť je namieste. Najprv ovocný sad, lúka s pôsobivým

šie stúpania tu pravidelne zoceľujú nohy nejedného „saganovca“. Vyberáme sa po žltom značení a raz miernejším, raz prudším stúpaním mierime do sedla Chmeľová. Hneď na začiatku trasy odporúčame pozorne sledovať turistické značenia, po ceste sú totiž viackrát

výhľadom na Červenokamenské bralo a už sme súčasťou zrekonštruovaného náučného chodníka „Okolo Vršatca“. Prostredníctvom 10 tabúl sa možno dozvedieť zaujímavé informácie o okolitej faune, flóre a miestnych pomeroch.

Zdržanie, čo stojí za to

Lesnou cestičkou sa pomaly dostávame k sedlu Chmeľová. Bohužiaľ, nie je označené. Spoznáte ho však podľa výraznej skaly a podľa toho, že trasa v tomto bode prestáva stúpať. Ak sa chcete pokochať výhľadmi, odporúčame odbočku na vrch Chmeľová. Treba hľadať lesný chodník oproti skale vedúci nahor. Po 15 minútach nás už čakajú očarujúce výhľady. Chvíľu si tu posedíme, hütame,

kam to až dovidíme, a potom opäť smer sedlo. Stúpanie je už za nami, pokračujeme trasou dole do Vršatského Podhradia.

Čas obedový

Keďže je čas obeda, za úvahu stoja stravovacie možnosti okolia. Uhasiť smäd možno v miestnej krčme, no s hladom je to už horšie. Návštevníkov v tomto prípade zachraňuje hotel Vršatec. Jednoduchý, pekne situovaný hotel s výhľadom na ruiny hradu poskytuje obstočné služby. Pripojili sme sa k niekoľkým skupinkám hostí na terase. Džavot vychádzajúci z útrobu hotela prezradil, že sa tu koná detský tábor a že aj jeho účastníci majú obedňajšiu pauzu. Terasa s výhľadom je dobrým útočiskom na nabratie ďalších síl do poznávania okolia. Klasický, prevažne mäsový jedálny lístok by si žiadal osvieženie, no s prízmureným okom, chuťou jedla a milou obsluhou u nás hotel obstál.

Podľa informácií od čašníčky tu hostia najmä návštevníkov z Moravy. Jej slová potvrdzuje i pani Iveta, ktorá si sem prišla oddýchnuť spolu s rodinou. „J sme tady již podruhé a přijedem zas. Děcka to tady mají hodně rádi,“ prezrádza nám. Oddýchnutí sa vyberáme na špacírku k ruinám hradu. Po ceste mŕňame ešte stále prázdny wellness hotel Karpatia. Otvorenie avizoval v roku 2018, no v čase našej návštevy nejavil žiadne známky života. Pri informačnej tabuli pod hradom stretáme starší manželský pár z Banskej Bystrice. „Poznáme tu dobre, pravidelne chodíme za manželkinou rodinou do Červeného Kameňa. Dnes je na nás síce moc horúco, ale inak je to tu krásne v každom ročnom období,“ konštatuje hlava rodiny.

Motýľou stopou

Od miestneho biológa Mariána Filípka z neďalekého Pruského sa dozvedáme o špecifiku lokality z hľadiska výskytu vzácneho druhu motýľa. „Jasoň červenooký patrí medzi najväčšie motýle s dennou aktivitou na území Slovenska. Zároveň je jedným z najvzácnejších, no hrozí mu vyhynutie. Historicky sa vyskytoval na väčšine územia Slovenska v horských oblastiach. V dôsledku zmien v biotopoch a systematického odlovu zberateľmi však z mnohých lokalít vymizol. Oblasť

Vršatecka je pre tento druh jednou z najvýznamnejších na našom území, a to z dôvodu, že populácia je pomerne početná a podľa všetkého aj najväčšia. Biotop je tu pre jasoňa v relatívne dobrom stave a dlhodobo sa robia opatrenia znižujúce riziko jeho vymretia. Vyskytuje sa najmä nad obcou Vršatské Podhradie a tiež na Červenokamenskom brale,“ informuje

pán Filípek.

Zub času

Prejdeme kúsok nahor po cestičke a už sa ocitáme pri ruinách hradu. Aj keď z pôvodnej stavby veľa nezostalo, históriu to tu skutočne dýcha. Kúzelné pohľady na podhradie pod nami či vzdialené Strážovské vrchy opäť stoja za to. O pár minút zídeme na cestu a cez obec sa napájame na modrú turistickú značku. Škoda, že v roku 1962 dedinka vyhorela a v ohni zmizla jej typická drevená architektúra.

Popri domčekoch prechádzame na koniec obce. Ešte zopár obhliadnutí na pôsobivý Vršatec a po asfaltovej ceste zostupujeme naprieč poľami i lesom späť k autu. Celý okruh s odbočkou na vrch Chmeľová a zástavkou na hradných ruinách zvládnete bez dlhšej prestávky do 4 hodín. Trochu sa našliapete, no ovocné stromy, často staré sorty, ktorých zachovanie strážia miestni ochranári, vám trasu v správnom ročnom období ochutia. Okruh možno absolvovať aj z Vršatského Podhradia a kombinovať s rôznymi odbočkami. Za zmienku stojí možnosť pokračovať po modrej značke do obce Lednica k zrúcanine hradu či na opačnú stranu z Vršatca cez Biely vrch do Krivoklátu a jeho tiesňavy. Alternatív je viac ako dost.

Do červena

Náš výlet sa však ešte zďaleka nekončí. Čaká na nás už spomínané Červenokamenské bralo. Pre obec je také typické, že sa dostalo nielen do jej erbu, ale i do jej názvu. Bralo, krajinársky hodnotný vápencový monolit červenkastej farby s výškou 45 metrov, žiari pri zapadajúcom slnku do červena. Náučný chodník okolo brala

nemôžeme opomenúť a vyberáme sa cez dedinu na jeho začiatok. Na trase sú informačné tabule, liečivá studnička, krásne výhľady na celú dolinu a impozantné Vršatské bradlá.

Pod Červenou skalou je i Kaplnka Panny Márie, kde sa konajú púte. Ide o nenáročnú trasu, vhodnú aj pre rodiny s deťmi, netrénovaných turistov či dôchodcov. Ak do Červeného Kameňa zavítate v pracovný deň, určite si nedajte ujsť vynikajúce produkty mliekare Agrofarma kúsok za obcou. Možno si tak ešte doma pripomenúť originálne chute tohto kraja v podobe výborných syrov či zinčice.

Stále na skok od diaľnice, no s pocitom, akoby ste boli niekde v Rozprávkove. Pokojná atmosféra obce pod skalami, krásna príroda a pôsobivé výhľady zhora navodzujú atmosféru, že sa tu zastavil čas. Leto sa pomaly preklápa do jesene, prichádza turisticky najplodnejšia časť roka. Stabilné počasie s príjemnými teplotami a zafarbená príroda budú v tomto trochu zabudnutom kraji čakať s otvorenou náručou. Na aute, na bicykli alebo v turistických topánkach počas výletu v okolí Vršatca môžete spraviť niečo dobré pre svoje telo i ducha.

(text a foto: baf)

Strava	7/10
Ubytovanie	8/10
Wellness	-/10
Obsluha	9/10
Lokalita	10/10
Celkový dojem	8/10

Mladší brat

Farár v Hornej Marikovej Milan Kováč stál 12. augusta 2016 pri zhorenisku dreveného kostola v Ráztoke. „Pozeral som na torzo kostola, ktorý niekto úmyselne podpálil.“

Boli pri ňom plačúci chlapi, a to už je v Marikovej čo povedať. Pozerali sa na mňa, čo s tým. Spýtal som sa Martina Babečku, či mi pomôže, a on sľúbil pomoc. Vtedy som povedal, že postavíme kostol znova. Vedel som, že ak to sľúbil, zvládneme to. Keby odmietol, nepustil by som sa do toho,“ spomínal si na ťažké chvíle Kováč. V Marikovej stále platí slovo chlapa a dá sa naň spoľahnúť, netreba na to žiadne zmluvy. Ako s odstupom hodnôt, bolo to emočné rozhodnutie. So stavbou drevených objektov nemal skúsenosti a veril, že do roka bude kostol stáť. Chlapi z obce mu vysvetlili, že sa musí najskôr postaviť hrubá stavba, aby „sadla“, a to si žiada čas. Pôvodný kostol postavili v rokoch 1948 – 1951 a v širokom okolí to bola jediná drevená sakrálna stavba. „Bol to taký cukrík a ľudia zo širokého okolia ho milovali. Chodili sem na omše, konali sa tu sobáša a Maričovčania boli ochotní deliť sa o ten kostol s inými, a to bola dobrá investícia,“ hodnotí farár postavenie filiálneho kostola v mysliach ľudí. Stavali ho počas doby nepriateľskej voči stavbám kostolov. Aj preto ho vtedaj-

ší farár Alexander Klabník nazýval kaplnka, aby nedarždil vrchnosť. Veža bola projektovaná smerom do doliny, čo má aj logiku kvôli zvoneniu, ale staviteľia ju skryli za kostol. Neskôr ju museli rozobrať a znova ju postavili

ku vchodu do kostola. Milan Kováč organizoval tretiu opravu kostola a odvtedy má k nemu hlboký vzťah. Ľudia miesto na jeho stavbu hľadali, je posvätné, úžasné a krásne. Slúžilo najmä obyvateľom osád Ráztocka a Stolečné, veď Ráztocka mala vtedy toľko obyvateľov čo dnes Horná Mariková.

„Po dvoch rokoch tu stojíme pred hrubou stavbou a je to zázrak, že sa všetko podarilo v takom krátkom čase poskladať a urobiť. Vďaka starostovi Hornej Marikovej Miroslavovi Hamarovi sa dali do poriadku pozemky pod kostolom, ktoré patrili

robiť, podobne aj ženy, ak chceli variť pre robotníkov. Hoci sa nadrú, robotu si vychutnávajú. Nasmejú sa, berú túto činnosť s nadhľadom, lebo sa určitým spôsobom stávajú večnými v povedomí miestnych ľudí, a to stojí za námahu.

Vďaka patrí hasičom, že zachránili aspoň spodné dreva zrubu starého

foto: fb Kostolík Ráztocka

kostola. Architekt mal jednoduchšiu prácu pri zameraní objektu, navyše sa spodné dreva využijú na výrobu lavíc. Prístavbu kostola využijú na prezentáciu zachránených častí stavby, v objekte uložia aj časozbernú schránku. V štítovej valbe nad oltárom bude kríž z ohorených brvien, len namiesto Krista bude na ňom Božské srdce Ježišovo, ktoré je patrocinom kostola. Jedinou pôvodnou časťou bude zámka s kľúčikom z bohostánku, ktorú našiel funkčnú na zhorenisku. Obnovia aj pôvodné maľby na stenách s tvármi ľudí z Ráztocka.

„Je požehnaním, že mám vo farnosti stolárov, tesárov, rezbárov. Všetko si dokážeme vyrobiť sami, nebude to pôvodný kostol, ale jeho mladší brat. Posvätné miesto ostane, ale bude zaodeté do nových šiat. Budúci rok na jeseň bude kostolík funkčný, posvätime ho v roku 2020 na deň jeho patrocinia. A prečo sme ho postavili? Lebo človek, ktorý to miesto zničil, nemôže mať posledné slovo,“ uzavrel Milan Kováč.

Leo Kužela

zdroj: fb Kostolík Ráztocka

Aj Uherce majú Jadran

NA KONCI KRAJA

Podhorská obec takmer na konci kraja. Na hranici dolnej a hornej Nitry. S kaštieľom, priehradou, rybníkmi aj kalváriou. A s motokrosovou dráhou. O turistov nemajú Veľké Uherce núdzu. A keď už spomíname turistov, okrem zážitkových, čo preveľtrajú dedinu krížom-krážom, si tu na svoje prídu aj turisti v pravom slova zmysle. Množstvo turistických chodníkov pre peších aj cyklistov si sem počas celého roka prídu odšliapať doslova húfy nadšencov.

Čo je dôležité, tak ako sem radi prichádzajú na návštevu ľudia z okolia, rovnako si tu život užívajú aj miestni. Keď sedíme s prvou dámou obce Alenou Chalupovou, nestačia nám prsty na rukách. Kalendár podujatí tu majú naozaj nabitý. Od fašiangových veselíc až po vianočné besiedky. Nechýbajú tanečné zábavy ani vystúpenia domácej dychovky či celoslovensky známych interpretov. Obec väčšinu podujatí financuje vo vlastnej réžii a nezarába ani na takých hviezdach, ako sú Kollárovci. Vstupné je viac-menej symbolické a do Veľkých Uheriec vtedy neváhajú cestovať ľudia z celého okresu. Aj stávanie mája v tomto roku poňali svojsky. Kým doteraz sa ľudia schádzali na námestí, 30. apríla sa máj niesol hore dedinou a osobne všetkých pozýval na zábavu. Prvomájový sprievod vo Veľkých Uherciach teda dostal novú podobu.

Veľké upratovanie

Uherská priehrada bola celé roky vyhľadávaným letným turistickým centrom. Namiesto dovolenky pri Jadrane mnohí uprednostňovali návštevu sladkovodnej oázy v náručí hôr. Ako však roky plynuli, priehrada „zanášala“ a zabrat' dostali aj jej múry. Vodohospodári preto

oznámili rázne rozhodnutie – priehrada nad Veľkými Uhercami potrebuje opravu. S ňou súviselo vylovenie rýb a následné vypustenie vody. Nádrž ostala nakoniec prázdna takmer štyri roky. Štyri roky bez rybolovu, bez kúpania, bez pohľadu na pokojnú hladinu priehrady. Dnes sa život k vodnej nádrži opäť vracia. Cestu si sem našli milovníci prírodnej vody, a to aj napriek upozorne-

niu: kúpanie na vlastnú zodpovednosť. Obrovskú radosť z vody v nádrži však majú rybári. Ti lemujú brehy vody počas celej sezóny. Jediné, čo im robí vrásky na čelách, sú vysoké trávy, do ktorých sa im zamotávajú nahodené udice. „Ja to nadnes vzdávam, už nemám viac síl s nimi

tokrosevej dráhe. Pod kapotami však musia krotiť stovky koní. Vo Veľkých Uherciach už roky trénujú a súťažia tí najodvážnejší motokári. V týchto dňoch prešla motokrosová dráha rekonštrukciou a podľa informácií, ktoré sa dostali k starostke, je tento okruh jedným z najlepších, ak

nie vôbec najlepší v Európe. Z tribúny si okrem pretekov môžete vychutnať aj pohľad na panorámu uhereckej doliny. Za chrptom sa pritom týči kostol, pri ktorom sa rok čo rok stretávajú pútnici, aby sa stretli na tradičnej púti na sviatok Nanebovzatia Panny Márie.

Turisti i nevesty zas netrpezlivo čakajú na rekonštrukciu pôvodne renesančného kaštieľa. Neskôr dostal punc výstavných anglických hradov a stal sa priekopníckym dielom anglického neogotického romantizmu v Uhorsku. Okrem samotného kaštieľa má svoje čaro aj rozsiahly anglický park, ktorý zvonka objíma jeho steny. Tie zdobia štyri náročné veže s cimburím. Kaštieľ vo Veľkých Uherciach patrí potomkom posledných šľachtických majiteľov Thonetovcov. Žijú síce v Rakúsku, no na stavbu a jej rekonštrukciu podrobne dohliadajú. Pracovnú obhliadku si nenechala ujsť ani starostka Alena Chalupová. „Kaštieľ bude určite čerešničkou na torte našej obce. Avšak ako každá, aj táto rekonštrukcia chce čas. A nám neostáva iné, len si na ňu počkať.“

Namiesto lodičiek gumáky

Do Veľkých Uheriec mladých ľudí láka nielen na svadobný zážitok, ale aj na bývanie. Svoje o tom vie aj matrikárka a kultúrna pracovníčka na úrade Lýdia Korcová. „Okrem toho, že nevesty sa tešia na svadby priamo v kaštieli, čoraz častejšie so starostkou musíme s insígniami vyraziť aj do terénu. Mladomanželia chcú mať svoj veľký deň nezabudnuteľný, a tak vymýšľajú stále nové miesta na obrad. Často síce lodičky musíme vymeniť za gumáky, ale aj to má svoje čaro,“ hovorí mladá matrikárka s tým, že čoraz častejšie medzi občanov Veľkých Uheriec zapisuje aj takzvaných cezpoľných.

„Sme blízko Partizánskeho, ďaleko to nie je ani do Prievidze, hlavná cesta na oba smery je blízko. A napriek tomu žijete v objatí hôr, takže viac bonusov pre pohodový život,“ vymenúva najväčšie plusy života v Uherciach starostka. Škola, škôlka, zdravotné stredisko aj lekáreň. A dve základné umelecké školy. Aj to sa zmestí do dvojtisícovej dediny na hranici hornej a dolnej Nitry. Pristáhovalci uhereckú atmosféru nasávajú plnými dúškami. Nestránia sa obecných podujatí, práve naopak. „Napríklad mamičky, ktoré sa počas materskej stretávajú, nám začali spoločne pomáhať pri organizovaní akcií. Slovo dá slovo a zrazu každá priloží ruku k dielu niečím svojším, originálnym,“ pochvaľuje si novú komunitu matrikárka.

bojovať,“ hovorí mladý rybár, kým balí svoj „vercajch“ a pripravuje sa na odchod z rybačky. Inak to vidí jeho starší kolega. „Som dôchodca a toto je ten najlepší relax. Nemám iné na robote, a tak si vychutnávam chvíle pri vode. V týchto horúčavách nie je lepšie miesto,“ dodá s tým, že v priehrade sú nasadené amury a tie si s rastlinami čoskoro poradia. Zatiaľ musí byť trpezlivý, ale to je údel rybárov.

Prví, čo novú vodu v Uherciach otestovali, boli slovenskí ľadoví medvedi. Januárové mrazy im padli vhod. Vysekali ľad a takmer stovka otužilcov si vychutnala osviežujúci kúpeľ. Pri pohľade na to, ako si niektorí v plavkách posadali na okraj ľadu a vyzerali, akoby sa opaľovali, divákovi v zimných bundách a snehuliach prechádzal mráz po chrpte. Všetci však svorne tvrdili, že odkedy sa otužujú, nepoznajú chorobu a endorfíny im zaplavujú každý kúsok tela.

Adrenalín, to sú aj motokári

Ľadová zimná priehrada nie je jediné adrenalinové miesto v okolí Veľkých Uheriec. Adrenalín v krvi vám isto stúpne aj pri sledovaní novodobých rytierov na mo-

Osemdesiatka s veterníkmi

Ludia pomáhajú aj pri upratovaní a skrášľovaní obce. Zapoja sa hasiči, záhradkári aj nesmierne aktívni seniori. To, že sú aktívni, potvrdzuje aj fakt, že mnohí z nich fungujú v štýle „tri v jednom“. Číže zároveň patria medzi hasičov i záhradkárov.

Jedna z takýchto senioriek oslavovala v čase našej návštevy obdivuhodnú osemdesiatku. Na oslave s chlebičkami a veterníkmi sme teda nemohli chýbať. A nechýbala ani dobrá nálada. Pani Mária Belisová totiž bola v kruhu najbližších priateľov. Tí sa deň čo deň stretávajú vo svojej „škole“. Obec vybudovala komunitné centrum, kde sa ráno seniori stretnú, zacvičia si, idú na prechádzku, dajú si spoločný obed. „Nechýbajú ani diktáty a opakovanie matematiky, napríklad násobilky. Všetky dielka, ktoré vidíte na stenách, pripravili tieto dámy. A jeden pán. Konečne máme medzi sebou aj chlapa, hneď je o niečo veselšie,“ hovorí jedna z opatrovateliek, ktorá našla zmysel života v pomoci seniorom. Sama hovorí, že okrem toho, že im pomáha počas dňa, sama sa od nich mnohému priučí. Ich skúsenosti a životné múdrosti sú totiž na nezaplatenie.

„Dobre nám je, sme už vdovy, tým svojim chodíme aspoň sviečky na cintorín zapáliť. Vďaka sestričkám. Odvezú nás tam, lebo nohy už neposlúchajú. A cestou sa zastavíme na zmrzlinu,“ nedajú klientky dopustiť na dve opatrovatelky. A ani na masérky či pedikérky, ktoré seniorov pravidelne navštevujú. Oslávenkyňu Máriu Belisovú v jej veľký deň čakali navyše gratulanti od hasičov aj z Jednoty dôchodcov, ktorým dlhé roky predsedala. K spolku záhradkárov už aktívne nepatrí. Ako sama hovorí, robota na záhrade je už nad jej sily.

Guláš alebo pstruhy?

Kto zakotví v Uherciach, toho to zväčša láka aj do okolitých hôr. V obci sú turisti naozaj aktívni. Organizujú výstupy a prechádzky v okolí aj naprieč Slovenskom. Cudzie im nie sú ani brigády. A obrovský záujem je aj o premietanie horských filmov. Návštevnosť kinoturistov môžu Uherciam závidieť aj veľké festivaly. Tak ako v obci pulzuje spoločenský život po celý rok, aj turisti majú počas roka čo na robote. Alebo na zábave. Aj oni sa radi stretnú pri chate a kotlíku s dobrým gulášom.

„Ó, ja som turistka celým srdcom. Druhá vec je, že turistiku stíham len sporadicky,“ hovorí s úsmevom starostka, ktorá si napriek tomu vždy nájde čas, aby spomínaný guláš turistom pripravila. Má s nim totiž bohaté skúsenosti. Takmer žiadna akcia vo Veľkých Uherciach sa nezaobíde bez legendárneho kotlíkového guláša. Na jeho prípravu však nie je sama. Na úrade má pomocníkov, vďaka ktorým sa vôňa mäska, zemiakov a korenín šíri celým údolím. A len tak medzi nami, ak by ste náhodou nemali chuť na guláš, nad priehradou nájdete dva rybníky, kde vám pripravia tie najlepšie údeno-grilované pstruhy na svete. Aspoň tak sa chvália miestni.

Čo je nad slnko jasné, v Uherciach sa nikdy nudiť nebudete a neostanete tu ani hladní. Srdečnosť ľudí v tejto časti nášho kraja, na hranici dolnej a hornej Nitry, pocítite okamžite.

Radovan Stoklasa, Martin Petrik

Hlasujte za stavbu storočia

Rok 2018 sa nesie v znamení stého výročia vzniku 1. Československej republiky. Túto historickú udalosť využili aj architekti. Českí a slovenskí zástupcovia stavebných zväzov a asociácií nominovali sto stavieb z oboch republík. Verejnosť môže hlasovať a vybrať najvýznamnejšie stavebné dielo. Medzi architektonickými skvostmi sa o československé prvenstvo uchádzajú hneď dve stavby z nášho regiónu – kúpalisko Zelená žaba z Trenčianskych Teplíc a mohyla M. R. Štefánika na Bradle.

„Do projektu Česká a slovenská stavba storočia boli zaradené významné architektonické diela od roku 1918 do súčasnosti. Široká verejnosť môže na webovej stránke stavbatorocia.sk pridať hlas jednej alebo viacerým českým a slovenským stavbám až do 15. 9. 2018,“ opisuje pravidlá súťaže portál mojdrom.zoznam.sk. (bas)

Zelené oči opäť našli užitočné projekty

Do grantového systému Trenčianskej župy Zelené oči sa v štyroch kolách v tomto roku zapojili desiatky podnikateľov, právnických osôb, obcí a príspevkových organizácií.

Cieľom projektov je kvalitnejšie a zelenšie životné prostredie v kraji. Župa podporí každý z nich sumou maximálne do 2-tisíc eur, medzi najpopulárnejšie patria výsadba zelene a podpora envirovýchovy na školách.

Užitočným príkladom zeleného projektu je „Zdravie v školskej záhrade“ v Domaniži. Školskú záhradu tam premenia na bylinkovú s viacerými liečivými rastlinami. Svoje miesto si v školskom areáli nájde aj kríčkova záhrada, do ktorej plánuje škola umiestniť ríbezle, egreše, maliny, josty, černice, ale i rakytník či morušu. Vzdelávaci prvok projektu vyplnia tabuľky s názvami vysadených drevín a bylín. Škola chce tiež z dotácie TSK zakúpiť kompostér. Zelený odpad využije pri hnojení záhrady a ušetrí finančné prostriedky, ktoré využije na iné aktivity.

„Základná škola Domaniža plánuje tiež zakúpiť nádrže na dažďovú vodu. Prispejú k zadrži-

vaniu vody, ktorá nebude hneď odtekať do kanalizácií a využije sa pri zavlažovaní záhrady. Bude to mať ekonomický prínos pre rozpočet školy v budúcnosti,“ doplnila projektová manažérka grantu TSK Zelené oči Dana Gavalierová.

Originálny projekt ponúkla aj Základná a materská škola v Slatine nad Bebravou. Župa podporí obnovu školského interiéru v rámci projektu „Príroda nás učí

a spája“. Existujúce mini arborétum doplnia o stromy z regiónu ako buk, dub, smrekovec, javor, jaseň či jelša. Ku každému vyhotovia opis v slovenčine aj latinčine. Revitalizácie sa dočká ovocný sad so starými odrodami jabloní Jonathan a Idaret. Do nového ovocného sadu, ktorý v priestoroch školy vysadili vlni, pribudnú drevené posedenie a dva úle. O tie sa budú starať žiaci zo včelárskeho krúžku. (ver)

Prvý ročník festivalu zaujal, stane sa tradíciou?

Susedské vzťahy obcí neďaleko Trenčína sú priam ukážkové. Mikroregión Machnáč-Inovec združuje desať obcí, ktoré sa rozhodli spolupracovať.

V oblasti cestovného ruchu im síce konkurujú kúpeľné Trenčianske Teplice a krajské mesto plné histórie Trenčín, čo však ľuďom zblízka aj zďaleka do týchto dedín láka, je napríklad turistika.

Peší turisti aj cykloturisti, chatári či milovníci tunajšej minerálnej vody prichádzajú za krásami Strážovských vrchov a Považského Inovca. Čoraz viac ľudí zaujímajú aj ľudové zvyky a tradície, ktoré miestni dlhé roky udržujú a zveľaďujú.

Bobot, Dubodiel, Horňany, Motešice, Neporádza, Petrova Lehota, Svinná, Trenčianske Jastrabie, Trenčianske Mítyce a Veľká Hradná odštartovali v roku 2018 tradi-

foto: Stanislav Vavro

ciu spoločných slávností. Defilé toho najlepšieho, čo desať obcí ponúka, si prišli obyvatelia aj návštevníci vychutnať na prvom spoločnom podujatí, pričom vôbec prvým hosťiteľom bol park v Horňanoch.

Spoločný festival mikroregiónu sa konal 11. augusta tohto roku, kedy spoločenstvo obcí obrazne povedané dospelo.

„Združenie obcí Mikroregión Machnáč-Inovec vzniklo v dvoch

etapách. Prvou etapou bol vznik Združenia obcí Mikroregión Machnáč, ktoré bolo založené v roku 2000 v Motešiciach. Zakladateľmi boli obce Motešice, Petrova Lehota, Bobot, Horňany, Neporádza a Svinná. V druhej etape, v roku 2004, došlo k rozšíreniu mikroregiónu o ďalšie štyri obce, a tým aj k zmene názvu,“ hovorí starostka Svinnej a predsedníčka združenia v jednej osobe Anna Sýkorová. Ak sa nápad osvedčí a bude záujem, festival by mal rok čo rok putovať vždy do inej obce mikroregiónu. Popri varení a ochutnávaní gulášov, ktorých šéfkuchármi boli starostovia, si návštevníci vychutnali aj heligonkárov, harmonikárov, folkloristov či country zoskupenia. A nechýbala ani ulička ľudových remesiel, v ktorej to „naj“ predviedol každý z Mikroregiónu Machnáč-Inovec. (red)

Do Nimnice po novej cyklotrase

Na štyri a pol metra širokú komunikáciu medzi Púchovom a Nimnicou sa pohodlne zmestia cyklisti aj chodci. Jej súčasťou je oceľový pozinkovaný mostík so špeciálnym povrchom proti pošmyknutiu či vybudovanie dvoch autobusových ník pre bezpečnosť chodcov.

Do kúpeľov v Nimnici sa po takmer 4,2 km dlhej cyklotrase z okresného mesta pohodlne dostanú chodci, kúpeľní hostia, bežci či rodiny s kočíkmi. A, samozrejme, aj vyznávači kolieskových korčúl, skejtbordov či bicyklov. Ide o šiesty úsek 100 km dlhej cyklotrasy, ktorej oficiálny názov vybrala verejnosť a nazvala ju Vážska cyklomagistrála.

„Som rád, že popri tejto cyklotrase vybudujeme aj dve autobusové zastávky s nástupnými plochami. Je to naozaj krásna stavba, nie je však len rovinatá, cyklistov prevedie zákrutami i stúpaním. Pri stúpaní na priehradný múr prevýšenie v niektorých miestach predstavuje až 8 %. Naokoľko ide o stúpanie v kopci,

práve v tomto úseku sa nachádzajú gabiónové múry, ten najvyšší bude mať aj viac ako päť, prípadne šesť

metrov,“ okomentoval župan Jaroslav Baška s tým, že TSK má v pláne ako Zelená župa gabiónový plot zazelenat paviničom či brečtanom, aby bol esteticejši. Stavbu za 2,9 milióna eur plne financuje Trenčiansky samosprávny kraj.

Na poslednú časť cyklotrasy Púchov

– Nosická priehrada by sa cyklisti mohli tešiť na jar 2019. Ide totiž o 200-metrový úsek, ktorý vedie

popod rozostavaný železničný most. Práve v tomto úseku sa s cyklotrasou križuje dočasný podporný pilier železničného mosta a po jeho odstránení cyklotrasy už nič nebude brániť. Cyklotrasy bez tohto úseku sa bude pravdepodobne odovzdávať do užívania koncom septembra. (hin)

V ankete o Strom roka zabojuje aj majestátna jabloň zo Svinnej

Milí čitatelia! O váš hlas sa v celoslovenskej ankete Strom roka 2018 uchádza aj jabloň domáca.

S výškou 9 a pol metra a s úctyhodnými mierami 225 cm v obvode robí na záhrade radosť svojim majiteľom. Jej jedinečnosť a majestátnosť neprehliadli ani ľudia z blízkeho či širokého oko-

lia. Vek jej odhadujú na približne 110 rokov. Do slovenskej stromovej verzie „Miss sympatia“ sa aj v roku 2018 dostala odroda z nášho kraja. Trenčiansky región tentoraz zastupuje jabloň zo Svinnej.

„Jabloň je svojim vekom, vzrastom, vitalitou a chutnými trvácnymi plodmi jediná v obci Svinná. Rovnaká alebo podobná odroda,

ktorú nevieme presne určiť, sa podľa odborníka na staré odrody Ing. Ľudovíta Vašša nenachádza ani v širšom okolí a možno ani na celom Slovensku. Pod pôvodnými tromi takýmito jabľoňami bola počas 2. svetovej vojny zriadená poľná kuchyňa rumunských vojsk. Žiaľ, presný vek jablone sa už asi nedozvieme, no pamätníci hovoria, že už v roku 1925 boli všetky tri stromy naozaj veľké,“ píše sa v popise súťažného stromu z nášho kraja na stránke nadácie Ekopolis. Anketa Strom roka sa k slovenskej verejnosti dostáva už po šestnásty raz.

Hlasovanie už tradične odštartovalo počas trenčianskeho festivalu Pohoda a hlasovať za najstrom môže verejnosť až do konca septembra. Strom s najvyšším počtom hlasov bude zároveň reprezentovať našu krajinu v ankete Európsky strom roka. (mib)

zdroj: ekopolis.sk

Nominácie do konca septembra

Od apríla verejnosť nominuje laureátov z Trenčianskeho samosprávneho kraja na udelenie verejného uznania. Môžu to byť jednotlivci, kolektívy zo spoločenského, hospodárskeho či kultúrneho života, ktorých vo finále schvaľuje krajský parlament.

Cenu TSK – dominantu stredného Považia Trenčiansky hrad na skalnom brale – umelecky stvárnila Stredná odborná škola sklárska v Lednických Rovniach. Na pôde župy sa odovzdáva aj Cena predsedu TSK. Ide o poďakovanie za mimoriadny prínos ľudí z oblasti ekonomiky, školstva, vedy, výskumu a techniky, propagácie regiónu či za zásluhy pri záchrane ľudského života, rovnako ako osobností pôsobiacich na poli umenia, kultúry alebo športu. Cenu predsedu TSK predstavuje umelecké stváranie zeleného listu.

Nominácie na ocenenie osobností, ktoré sa zaslúžili o šírenie dobrého mena kraja či o rozvoj regiónu, môže verejnosť na Trenčiansku župu poslať až do konca septembra.

Najviac láka odbor mechanik nastavovač

V školskom roku 2018/2019 je pre prvákov, ktorí sa rozhodli študovať na stredných odborných školách, v ponuke 403 miest v systéme duálneho vzdelávania. „Ambíciou Trenčianskej župy je túto ponuku naplniť a k doterajším viac ako 600 uzatvoreným zmluvám by tak mohlo pridať ďalších do 400. TSK by tak v školskom roku 2018/2019 dosiahol počet 1 000 učebných zmlúv a opäť by zabojoval o prvenstvo na Slovensku,“ vysvetlila vedúca Odboru školstva a kultúry Úradu Trenčianskeho samosprávneho kraja TSK Daniela Hilčíková s tým, že definitívne počty žiakov zapojených do duálu budú známe v druhej polovici septembra.

Najviac budúcich prvákov – dualistov prejavilo záujem o študijný odbor mechanik nastavovač, a to až 88. O polovicu menej, teda 44 žiakov, bude na župných stredných odborných školách študovať v odbore mechanik mechatronik. Trojicu najzaujímavejších v systéme duálneho vzdelávania uzatvára odbor mechanik strojov a zariadení, ktorý zaujal 25 žiakov. Tieto odbory sú najžiadanejšie aj zo strany regionálnych zamestnávateľov, za nimi nasleduje obrábač kovov a programátor obrábacích a zvraciacich strojov a zariadení. (red)

Turisti sa nestratia

Počas leta sa turisti v našom kraji mohli orientovať jednoduchšie. Dobrovoľní značkári z Klubu slovenských turistov vybrali d'alšie trasy na obnovu značenia, v auguste sa k nim pridali značkári Slovenského cykloklubu.

Prvé cykloturistické značenie obnovili v roku 2015. Odvtedy počet obnovených trás narástol na 1 260 km, toto leto k nim pribudlo takmer 500 km. Okrem premaľovania značiek osadí Klub slovenských turistov a Slovenský cykloklub aj ďalšiu infraštruktúru. Na chodníkoch sa objaví 48 malých a veľkých cykloturistických smerovníkov, 121 malých i veľkých cyklosmerovníkov, 95 cyklotabuliek rôzneho typu a 6 turistických vývesných informačných máp. Obnovu cykloturistického značenia financuje Trenčianska župa – každý rok ide o sumu 40-tisíc eur a rovnakým dielom putuje Klubu slovenských turistov i Slovenskému cykloklubu. (ver)

Príd'te na piate narodeniny DOD!

Dvere do života župných organizácií i Úradu Trenčianskeho samosprávneho kraja sa otvárajú už päť rokov. Tradíciu Dňa otvorených dverí TSK v Trenčíne založili v roku 2014, v kalendári si miesto našla vždy prvý októbrový pondelok.

Kým v roku 2015 bol DOD venovaný hrdinom remesla, v rokoch 2016 a 2017 sa niesol v duchu ochrany životného prostredia a zdravého životného štýlu v súlade s projektom Zelená župa. Piate narodeniny sa zasa budú niesť v znamení cyklistiky.

A je sa na čo tešiť. Chýbať nebude adrenalínová show majstra Slovenska v cyklotriale Martina Behra, odovzdanie horského bicykla víťazovi súťaže o názov Vážskej cyklomagistály či krájanie veľkej narodeninovej torty. Už tradične majú všetci návštevníci Dňa otvorených dverí TSK vstup na Trenčiansky hrad voľný, vyskúšať si môžu pozorovanie oblohy hviezdárskym ďalekohľadom a dozvedia sa o atraktívnych novinkách v oblasti cyklistiky v našom kraji. Šikovnosť rúk predvedú klienti zariadení sociálnych služieb,

vynaliezavosť študenti župných stredných škôl a kultúrno-historické bohatstvo kraja odprezentujú kultúrne inštitúcie, ktoré premenia priestory úradu na jeden deň na malú galériu. Tri župné nemocnice zasa všetkých niečo naučia o psychohigiene a starostlivosti o zdravie.

Na príjemnú dávku kultúry, nových informácií, zábavných aj náučných aktivít i dobrého jedla Trenčiansky samosprávny kraj v spolupráci s KOCR Trenčín región srdečne pozýva v pondelok 1. októbra 2018 v čase od 9.00 do 14.00 h. (red)

Informačno-poradenské centrum pomáha pri eurofondoch

Takmer 750 žiadateľov v databáze, viac ako 220 konzultácií a 30 informačných seminárov pre žiadateľov, prijímateľov a širokú verejnosť.

To je stručná štatistika dvojročnej existencie Informačno-poradenského centra Trenčianskeho samosprávneho kraja (IPC TSK). Je súčasťou Integrovannej siete

Informačno-poradenských centier (IS IPC), ktoré územne pokrývajú oblasť jednotlivých samosprávnych krajov.

IPC TSK je k dispozícii minimálne 40 hodín týždenne, počas ktorých poskytuje osobné, resp. telefonické a e-mailové konzultácie. Okrem toho vedie databázu záujemcov o európske štrukturálne a investičné fondy, ktorým posielajú informácie podľa oblastí záujmu. Spolupracuje tiež pri príprave a organizácii informačných aktivít, seminárov a školení, vykonáva prieskumy v súvislosti s fondmi EÚ na území kraja, prípadne vykonáva ďalšie informačné aktivity. Cieľom IPC TSK je zabezpečiť efektívnejšie, plynulejšie a transparentnejšie čerpanie európskych štrukturálnych a inves-

tičných fondov. Pracovníci IPC TSK poskytujú včasné, aktuálne, komplexné, presné a jednotné informácie záujemcom priamo v Trenčianskom kraji a zabezpečujú podporu pre potenciálnych žiadateľov, žiadateľov a prijímateľov poskytovaním bezplatného odborného poradenstva.

Gestorom a koordinátorom IS IPC je Centrálny koordinálny orgán, ktorý je jednou zo sekcií Úradu podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu.

(bas)

KONTAKTNÉ ÚDAJE
Informačno-poradenské centrum TSK
 K dolnej stanici 7282/20A
 911 01 Trenčín
 Mail: ipc@tsk.sk
 Web: www.tsk.sk

Kam v našom kraji?

september - október 2018

Termín: 6. – 30. september 2018

Názov: Púchov na historických fotografiách
Miesto konania: Galéria vestibulu divadla v Púchove
Web: www.kultura.puchov.sk

Termín: 7. – 9. september 2018

Názov: Banický jarmok 2018 v Prievidzi
Miesto konania: Prievidza
Web: www.prievidza.sk

Termín: 7. – 9. september 2018

Názov: Pri Trenčianskej bráne
Miesto konania: Mierové námestie, Trenčín
Web: www.visit.trencin.sk

Termín: 8. september 2018

Názov: Dni sliviek 2018
Miesto konania: Gazdovský dvor Turá Lúka a okolie, Myjava
Web: www.ctkmyjava.sk

Názov: Prechádzky mestom so sprievodcom: Trhy a jarmoky
Miesto konania: Kultúrno-informačné centrum, Trenčín
Web: www.visit.trencin.sk

Názov: Teplická 50 + Baske 80
Miesto konania: Trenčianske Teplice
Web: www.visit-teplice.com

Názov: Električkou na súťaž vo varení guláša
Miesto konania: Trenčianske Teplice – Trenčianska Teplá
Web: www.visit-teplice.com

Termín: 8. – 9. september 2018

Názov: Beckov pre všetkých
Miesto konania: Hrad Beckov
Web: www.hrad-beckov.sk

Termín: 9. september 2018

Názov: Jesenný piknik na hrade
Miesto konania: Hrad Beckov
Web: www.hrad-beckov.sk

Názov: Trenčiansky polmaratón
Miesto konania: Trenčín
Web: www.trencianskypolmaraton.sk

Termín: 11. septembra 2018

Názov: Maľované námestie
Miesto konania: Námestie L. Štúra, Bánovce nad Bebravou
Web: www.kulturabn.sk

Termín: 11. – 25. september 2018

Názov: Autorská výstava Emila Sedláka
Miesto konania: Kultúrny dom Samka Dudíka, Myjava
Web: www.kultura.myjava.sk

Termín: 14. september 2018

Názov: Koncert Colorfulpeople v Penzióne na letisku
Miesto konania: Penzión na letisku, Trenčín
Web: www.penzionletisko.sk

Termín: 14. – 15. september 2018

Názov: Ako Becko poklad stratil
Miesto konania: Hrad Beckov
Web: www.hrad-beckov.sk

Termín: 14. – 16. september 2018

Názov: 39. Novomestský jarmok
Miesto konania: Prírodný amfiteáter Trnovec, Myjava
Web: www.msks.sk

Termín: 15. september 2018 o 17.00 h

Názov: ELÁN 50 rokov Tour 2018
Miesto konania: Prírodný amfiteáter Trnovec, Myjava
Web: www.kultura.myjava.sk

Termín: 15. september 2018

Názov: XX. Púchovský jarmok
Miesto konania: Pešia zóna, Moyzesova ul., Púchov
Web: www.kultura.puchov.sk

Termín: 16. september 2018

Názov: Počuli sme vrúcný hlas
Miesto konania: Kostol Božského Srdca Ježišovho, Kanianka
Web: www.rkcpd.sk

Názov: Na salaši pri guláši v Pružine 2018 – XIII. ročník
Miesto konania: salaš Pružina
Web: www.salaspruzina.sk; www.pruzina.eu

Termín: 17. september a 15. október 2018

Názov: Fotopondelok
Miesto konania: Galéria M. A. Bazovského v Trenčíne
Web: www.gmab.sk

Termín: 19. september 2018

Názov: Oslavy 170. výročia vzniku prvej Slovenskej národnej rady
Miesto konania: Kultúrny dom S. Dudíka a Nám. M. R. Štefánika, Myjava; SNM – Múzeum SNR, Myjava
Web: www.myjava.sk; www.kultura.myjava.sk

8. – 9. september 2018 FOOD FEST V PARKU

S letnou sezónou sa v Trenčianskych Tepliciach rozlúčia novým gastronomickým festivalom. Dvojdňový Food Fest v Kúpeľnom parku spojí kvalitné a dobré jedlo s príjemným priestorom na oddych. „Cieľom je vytvoriť podujatie, na ktorom sa budú naši návštevníci dobre cítiť a sami sa rozhodnú, čo chcú vyskúšať. Či už vezmú rodinu alebo priateľov na piknik do parku, alebo si doprajú degustáciu večeru,“ vysvetľuje Zuzana Danechová z Cultura o. z. Súčasťou podujatia bude pikniková zóna, ale aj niekoľko špeciálne upravených dodávok a stánkov, v ktorých návštevníci nájdu napríklad burgre, hot-dogy alebo dezerty. Časť festivalu budú tvoriť stánky lokálnych výrobcov a predajcov potravín, ktoré ponúknu domáce džemy, medy či sirupy. Vstup na festival je zdarma. V stánkoch a food truckoch budú návštevníci platiť špeciálnou menou „bon“, ktorú si vymenia priamo na mieste.

foto: Marian Drinka

10. – 14. september 2018

Varenie slivkového lekváru

Myjavský región je známy vďaka svojej ovocinárskej tradícii. Už niekoľko rokov sa ju snaží spropagovať aj tradičné varenie slivkového lekváru v Gazdovskom dvore v Turej Lúke. Výchovno-vzdelávacie podujatie v prvej polovici septembra je určené pre žiakov materských, základných a stredných škôl, ale aj pre širokú verejnosť. „Tradičné varenie slivkového lekváru je navyše spojené s rozprávaním o ovocinárskych tradíciách na kopanicích, školou tanca, spevu a tradičným občerstvením,“ uviedla Eva Čmelová z Centra tradičnej kultúry v Myjave. Vareniu slivkového lekváru budú predchádzať Dni sliviek, ktoré sa budú konať v Gazdovskom dvore a jeho blízkom okolí 8. septembra. Súčasťou tohto podujatia bude premietanie filmov, ochutnávka rozličných slivkových špecialít aj ovocná tržnica.

Termín: 20. september 2018

Názov: PUSTITE KAROLA! TOUR – koncertné turné skupiny Horkýže Slíže
Miesto konania: športová hala MŠK, Považská Bystrica
Web: www.pxcentrumpb.sk

Termín: 20. – 22. september 2018

Názov: Sympozium súčasného umenia Hala 2018
Miesto konania: umenie vo verejnom priestore mesta Trenčín
Web: www.gmab.sk; www.halasympozium.sk

Termín: 20. – 23. september 2018

Názov: V. výročie otvorenia divadla v Púchove
Miesto konania: Divadlo Púchov
Web: www.kultura.puchov.sk

Termín: 21. september 2018

Názov: 23. Považskobystrický jarmok
Miesto konania: pred MsÚ/ CMZ/ pred kinom Mier
Web: www.pxcentrumpb.sk; www.povazska-bystrica.sk

Názov: Farmárske dni burčiakové
Miesto konania: Trenčianske Teplice
Web: www.visit-teplice.com

Termín: 22. september 2018

Názov: Večer rómskej kultúry
Miesto konania: Kultúrny dom Samka Dudíka, Myjava
Web: www.kultura.myjava.sk

Názov: Mňamfest
Miesto konania: Námestie L. Štúra, Bánovce nad Bebravou
Web: www.mnamfest.sk

Názov: Klasika na hradoch, zámkoch a kaštiel'och. Spevácky zbor Úsmev, Prievidza a spevokol Brodzany
Miesto konania: Slovenské múzeum A. S. Puškina, Brodzany
Web: www.rkcpd.sk

Názov: ATUM – Ateliér tradičného a umeleckého remesla
Miesto konania: CVČ, Bánovce nad Bebravou
Web: www.cevecko.sk

Termín: 22. – 23. september 2018

Názov: Burčiak na hrade
Miesto konania: Hrad Beckov
Web: www.hrad-beckov.sk

Termín: 23. september 2018 o 15.00 h

Názov: Dúha v srdci
Miesto konania: Spoločenský dom pri MsKS, Nové Mesto nad Váhom
Web: www.msks.sk

Termín: 23. september 2018 o 18.00 h

Názov: MENO – divadelná hra
Miesto konania: Dom kultúry, Partizánske
Web: www.muap.sk

Termín: 27. september 2018 o 16.00 h

Názov: Čo ukrýva depozitár alebo pohľady do minulosti s Alicou Krištofovou
Stano Filko – počiatky a vývoj tvorby
Miesto konania: kongregačná sála, Trenčianske múzeum v Trenčíne
Web: www.muzeumtn.sk

Termín: 27. – 29. september 2018

Názov: Horomilfest – festival hôr a cestovania
Miesto konania: Kino Mier, Považská Bystrica
Web: www.pxcentrumpb.sk

9. a 27. september

Prechádzky starou Ilavou

Počas septembra môžete nahliadnuť do histórie Ilavy. Objavíte nečakané zákutia a netušené miesta, ktoré rozprávajú vlastné príbehy. Dve komentované prechádzky vám predstavia okresné mesto očami ľudí, ktorí v ňom žili v 19. storočí. Dozviete sa napríklad, kde sa kedysi nachádzali mestské hradby. Ako informuje Ilava na svojej webovej stránke, sprievodkyňami po meste budú pracovníčky Krajského pamiatkového úradu v Trenčíne: Mária Ružňonová – metodička, ktorá sa dlhodobo venuje obnove pamiatok v Ilave, a archeologička a miestna rodáčka Monika Porubčanová. Prehliadky sa začnú vždy pred domom kultúry – 9. septembra o 15.30 hod., 27. septembra o 16.30 hod. Súčasťou podujatia bude aj ochutnávka piva.

Termín: 28. september 2018

Názov: Noc v galérii pre dospelých
Miesto konania: Galéria M. A. Bazovského v Trenčíne
Web: www.gmab.sk

Termín: 28. – 29. september 2018

Názov: Beerfest Trenčín 2018
Miesto konania: Areál výstaviska Expo Center Trenčín
Web: www.beerfestslovakia.sk

Termín: 28. – 30. september 2018

Názov: Majstrovstvá SR v terénnej a 3D lukostrelbe
Miesto konania: Rybníky a golfové malé ihrisko v Sebedraži
Web: www.vodnysvetpd.sk

Termín: 29. september 2018

Názov: XIV. Michalský jarmok
Miesto konania: Nám. M. R. Štefánika, Myjava
Web: www.kultura.myjava.sk

Názov: Turnaj v tradičnej lukostrelbe o pohár vojvodu Ctibora
Miesto konania: Hrad Beckov
Web: www.hrad-beckov.sk

Termín: 30. september 2018

Názov: Lukostrelci
Miesto konania: Hrad Beckov
Web: www.hrad-beckov.sk

Názov: Duo Jamaha

Miesto konania: Veľká sála MsDK v Dubnici nad Váhom
Web: www.dubnica.eu

Termín: 4. október – 25. november 2018

Názov: výstava Peter Župník – Animália
Miesto konania: Galéria M. A. Bazovského v Trenčíne
Web: www.gmab.sk

Termín: 4. október – 25. november 2018

Názov: výstava Vasil Stanko, Rudo Prekop, Kamil Varga, Peter Župník, JiříVišek – Návraty v čase / Československá fotografia – 80. roky 20. storočia
Miesto konania: Galéria M.A. Bazovského v Trenčíne
Web: www.gmab.sk

Termín: 5. október 2018

Názov: 3 x 2 – divadelné predstavenie
Miesto konania: MSKS, Bánovce nad Bebravou
Web: www.kulturabn.sk

Termín: 6. október 2018

Názov: JABLONKOVÉ KUMŠTOVANIE
Miesto konania: Jablonka
Web: www.ctkmyjava.sk

Názov: Farmársky jarmok
Miesto konania: Mierové námestie, Trenčín
Web: www.visit.trencin.sk

Názov: Klamstvo
Miesto konania: Kultúrny dom Samka Dudíka, Myjava
Web: www.kultura.myjava.sk

Názov: Prechádzky mestom so sprievodcom: 1. svetová vojna a vznik 1. Československej republiky
Miesto konania: Kultúrno-informačné centrum Trenčín
Web: www.visit.trencin.sk

Názov: Divadlo komédie – Horúca sprcha
Miesto konania: kino Mier, Považská Bystrica
Web: www.pxcentrumpb.sk

Termín: 8. – 12. október 2018

Názov: XIV. Bienále animácie – Medzinárodný festival animovaných filmov
Miesto konania: Kultúrny dom Samka Dudíka, Myjava
Web: www.kultura.myjava.sk

6. – 7. október 2018

Tekvicový festival

Prvý októbrový víkend bude na hrade Beckov už siedmy rok sviatkom tekvic a tekvičiek. Tekvicový festival je určený nielen pre najmenších, oslovit' môže aj dospelých, ktorí sa chcú na chvíľu vrátiť do detských čias a spomenúť si, ako kedysi doma vyrezávali svetlonosov. Tekvice budú pre návštevníkov pripravené spolu s nástrojmi na vyrezávanie. „Fantázii sa však medze nekladú, preto si môžete priniesť aj doplnky na zdobenie. Vyrezávať tekvice môžete v sobotu i nedeľu. Nebude sa strašiť, popri vyrezávaní sa budeme zabávať a súťažiť o najkrajšie vyzdobené tekvice,“ uviedol riaditeľ záujmového združenia Hrad Beckov Peter Pastier.

zdroj: fb Hrad Beckov

Termín: 10. – 12. október 2018

Názov: Plody myjavskej pahorkatiny
Miesto konania: Kultúrny dom Samka Dudíka, Myjava
Web: www.kultura.myjava.sk

Názov: Najkrajšia torta Slovenska
Miesto konania: Divadlo Púchov
Web: www.kultura.puchov.sk

Termín: 11. október 2018

Názov: Smejko a Tanculienka
Miesto konania: Kino Mier, Považská Bystrica
Web: www.pxcentrumpb.sk

Termín: 12. – 13. október 2018

Názov: Tradičný bánovský jarmok
Miesto konania: Námestie L. Štúra, Bánovce nad Bebravou
Web: www.jarmok.kulturabn.sk

Termín: 12. – 13. október 2018

Názov: Jeseň je dar
Miesto konania: dom kultúry SNP, Zemianske Kostol'any
Web: www.rkcpd.sk

Termín: 12. – 14. október 2018

Názov: Tanečný seminár – metódika výučby ľudového tanca
Miesto konania: Rudník
Web: www.ctkmyjava.sk

Termín: 13. október 2018

Názov: Prvý folklórny ples
Miesto konania: Divadlo Púchov
Web: www.kultura.puchov.sk

Termín: 13. – 14. október 2018

Názov: Prievidzské zborové dielne
Miesto konania: RKC v Prievidzi
Web: www.rkcpd.sk

Termín: 15. – 19. október 2018

Názov: Priadky v Gazdovskom dvore Turá Lúka

Miesto konania: Gazdovský dvor Turá Lúka, Myjava
Web: www.ctkmyjava.sk

Termín: 17. október – 9. november 2018

Názov: Osmičkové roky v histórii Myjavy
Miesto konania: Kultúrny dom Samka Dudíka, Myjava
Web: www.kultura.myjava.sk

Termín: 18. október 2018

Názov: Paci Pac
Miesto konania: Sála MsKS, Nové Mesto nad Váhom
Web: www.msks.sk

Termín: 19. október 2018

Názov: Petzvalov mapový okruh fotoklubov – vyhodnotenie súťaže a vernisáž
Miesto konania: MSKS, Bánovce nad Bebravou
Web: www.kulturabn.sk

Termín: 19. – 20. október 2018

Názov: MY DANCE
Miesto konania: Kultúrny dom Samka Dudíka, Myjava
Web: www.kultura.myjava.sk

Termín: 20. október 2018

Názov: Farmárske dni
Miesto konania: Trenčianske Teplice
Web: www.visit-teplice.com

Termín: 20. – 21. október 2018

Názov: Sarkaniáda
Miesto konania: Hrad Beckov
Web: www.hrad-beckov.sk

Termín: 25. október 2018

Názov: Štvrtok? Jedine koncert! AMC Trio
Miesto konania: RKC v Prievidzi
Web: www.rkcpd.sk

Názov: Čo ukrýva depozitár alebo pohľady do minulosti s Mgr. Veronikou Ďurejovou

19. – 20. október 2018

Festival Stanislava Chrena

Dom kultúry v Kanianke bude od 19. do 20. októbra patriť divadlu. Festival Stanislava Chrena ponúkne nesúťážnú prehliadku amatérskeho divadla dospelých, pričom jednotlivé súbory sa môžu prihlásiť do 7. septembra. Cieľom podujatia je motivovať seniorov v ich umeleckej činnosti, pripomenúť si pamiatku a odkaz Stanislava Chrena aj oživiť kultúrne dianie v regióne. Festival je otvorený všetkým divadelným druhom, žánrom, postupom a poetikám s tematikou staroby, sociálnej vylúčenosti, osamotenosti. Nesie meno dlhoročného organizátora ochotníckeho života na Slovensku, viacerých divadelných prehliadok ochotníkov a tiež zakladateľa prvého seniorského divadla v Tisovci Stanislava Chrena (1935 – 1998).

zdroj: rkcpd.sk

Miesto konania: Kongregačná sála, Trenčianske múzeum v Trenčíne
Web: www.muzeumtn.sk

Termín: 26. október 2018

Názov: František a Vojta Nedvědovci – koncert
Miesto konania: Kino Mier, Považská Bystrica
Web: www.pxcentrumpb.sk

Názov: Piatky pre deti – Divadlo Clipperton: Zbojník Rumcajs
Miesto konania: MSKS, Bánovce nad Bebravou
Web: www.kulturabn.sk

Termín: 27. október 2018 o 19.00 h

Názov: Spoločné začiatky
Miesto konania: Kultúrny dom Samka Dudíka, Myjava
Web: www.kultura.myjava.sk

Názov: Festival zborového spevu
Miesto konania: sála MsKS, Nové Mesto nad Váhom
Web: www.msks.sk
Anotácia: Podujatie sa uskutoční pri príležitosti 100. výročia vzniku ČSR.

Termín: 28. október 2018

Názov: Považská hitparáda – 38. kolo pesničkovej súťaže
Miesto konania: Kino Mier, Považská Bystrica
Web: www.pxcentrumpb.sk

Názov: Kollárovcí
Miesto konania: Námestie slobody, Nové Mesto nad Váhom
Web: www.msks.sk

Termín: 30. október 2018

Názov: Lampiónová spomienka
Miesto konania: Nám. M. R. Štefánika a Kultúrny dom S. Dudíka, Myjava
Web: www.kultura.myjava.sk

Termín: 30. október 2018 – 31. marec 2019

Názov: Výstava „Osudové osmičky“
Miesto konania: Trenčiansky hrad
Web: www.muzeumtn.sk

Termín: 31. október 2018

Názov: Noc tajomných svetiel na hrade Beckov
Miesto konania: Hrad Beckov
Web: www.hrad-beckov.sk

Po stopách folklóru i histórie nášho kraja

Fotografická súťaž Tradície nášho kraja má po minuloročnom úspešnom štarte v Trenčianskom kraji pokračovanie.

Aj tento rok môžu amatérski fotografi súťažiť so svojimi fotografiami na tému ľudových zvykov, tradícií, historických pamiatok a tradičnej ľudovej architektúry.

Súťaž zastrešuje Dom Matice slovenskej v Prievidzi. Pre vyšší záujem verejnosti sa organizátor rozhodol prekročiť hranice horonitrianskeho regiónu a umožniť záujemcom súťažiť v rámci celého Trenčianskeho kraja.

„Fotografickou súťažou Tradície nášho kraja chceme motivovať širokú verejnosť k objavovaniu a spoznávaniu ľudových zvykov, tradícií, architektúry a života našich predkov. Zároveň tým podnecujeme ľudí k návšteve tradičných folklórnych podujatí a poskytujeme fotografom príležitosť na získavanie a výmenu skúseností, prezentáciu fotografickej tvorby a jej porovnávanie. Čo je však nemenej dôležité, týmto sa podieľame na dokumentácii a popularizácii kultúry regiónov Trenčianskeho kraja,“ uviedol riaditeľ matičného domu v Prievidzi Vlastimil Uhlár.

Motiváciou pre amatérskych fotografov je tematicky ladená hlavná výhra. Víťaz získa pobyt pre dve osoby na tri dni v luxusnom Hoteli Gino Park Palace v historickom kaštieli Orlové pri Považskej Bystrici, ktorý dal v roku 1612 postaviť uhorský šľachtic Žigmund Balassa. Súťažné fotografie bude hodnotiť odborná porota zložená z profesionálnych fotografov a odborníkov v oblasti cestovného ruchu. Najlepšie fotografie budú slávnostne vyhlásené na vernisáži výstavy v nákupnom centre KORZO Prievidza. Uzávierka zasielania súťažných fotografií je do 30. septembra 2018. Viac info: <https://www.maticapd.sk/projekty/tradicie/>.

TRADÍCIE nášho kraja

1. ročník FOTOGRAFICKÁ SÚŤAŽ

Zachyť svojím objektivom ľudové zvyky a tradície Trenčianskeho kraja a hraj o atraktívne ceny

HLAVNÁ CENA: POBYT V HOTELI GINO PARK PALACE****

UZÁVIERKA SÚŤAŽE JE 30.9.2018

f tradicienashokraja

@ #tradicienashokraja

www.maticapd.sk

MATICE SLOVENSÁ

TRENČIANSKY SAMOSPRÁVNÝ KRAJ

TIP NA VÝLET

Celodrevená viac ako 21-metrová rozhľadňa Púchovskej doliny ponúka výhľad na okolité prírodu i vzdialenejšie pohoria. Za pekného počasia z nej môžete obdivovať Lednicu a Vršatec, ale aj Javorníky, Kysucké vrchy, Vrátnu s Martinskými hoľami či Malú Fatru a Strážovské vrchy. Navštíviť ju môžete aj v rámci okružného 13-kilometrového náučného chodníka Tri skaly.

Netypická rozhľadňa sa nachádza na Tlstej hore vo výške 651 metrov nad morom medzi obcami Dohňany a Zubák. Dostavali ju v roku 2009 v rámci projektu cezhraničnej spolupráce. Už o rok

Čo tak výhľad z valašského klobúka?

neskôr sa zaradila aj medzi turistické známkové miesta na Slovensku. „Záujem o návštevu je v lete vyšší ako v zime. Podľa našich odhadov sem ročne príde okolo 20- až 25-tisíc návštevníkov. Samozrejme, niektorí viackrát ročne – hlavne domáci a ľudia z blízkeho okolia. Návštevnosť je už na hranici možnosti, ale dá sa zvládnuť“, povedal starosta Dohňan Milan Panáček.

Rozhľadňa má tvar valašského klobúka a smerom hore sa zužuje. Jej autorom je navyše rodák z Valašského Meziříčí Antonín Závada. Celkovo si výstavba šesťposchodovej rozhľadne vyžiadala zhruba 60 kubikov dreva a 35 me-

trov kubických betónu. Rozhľadňa je štvrtou zastávkou na trase náučného chodníka Tri skaly, ktorý je vhodný pre peších turistov, cyklistov, ako aj bežkárov. Spája hneď tri prírodné zaujímavosti – Lazovskú skalu, Čertovu skalu a skalu Vieska. Ku každému z týchto miest sa viaže vlastný, originálny príbeh. Tí, ktorí sa chystajú navštíviť len rozhľadňu, sa môžu už čoskoro tešiť aj na niekoľko noviniek. „Od januára budúceho roka chceme spustiť nový web, špeciálne venovaný rozhľadni, a prídruďe aj nová 3D skladačka. Okrem toho budú prebiehať tradičné výstupy počas roka,“ uzavrel Milan Panáček.

Z POŠTY

Ďakujem za Trenčín región. Nielenže nám pomáha spoznávať región, ale aj tipy na výlety sú na nezaplatenie. Prijemné leto.

Vilma Geršiová, Prievidza

Už teraz sa teším a pozývam všetkých na II. stretnutie príslušníkov rodu Kudlík-Lieszkovszky a ich príbuzných v Hornom Lieskove. Prvýkrát sme sa stretli pred dvomi rokmi.

S úctou, Peter Kudlík

Vaše noviny sú veľmi zaujímavé, želim celej redakcii veľa tvorivých nápadov.

Katarína Humajová,
Nedožery – Brezany

Posielam pozdrav z BEC-KOVA, ĎAKUJEM za informačný dvojmesačník, prajem celej redakcii veľa super nápadov.

Zuzana Tehlárová,
Beckov

Milí naši čitatelia,

okrem mnohých podnetov či tipov sme od vás počas prázdninových dní dostali aj viacero pohľadníc, ako v tomto prípade od pani Heleny z Papradna. Ďakujeme za pochvalu, vážime si to a tešíme sa na ďalšie pozdravy.

Redakcia

Otestujte si vedomosti o Púchovskej doline

1. Čím sa v minulosti preslávila Moravská ulica v Púchove?

- kováčskymi dielňami
- množstvom mlynov
- tkáčskymi dielňami

2. Aká je dĺžka náučného chodníka Tri skaly?

- 10 kilometrov
- 13 kilometrov
- 20 kilometrov

3. Kedy sa majú podľa legendy zjavovať poklady na Púchovskej skale?

- na Veľký piatok
- na svätého Jána
- na Štedrý deň

4. V ktorom roku prepadli Nemci osadu Mladoňov?

- 1942
- 1943
- 1944

5. Čo je okrem fujary trombity zapísané do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska?

- modranská majolika
- drevené vyrezávané kríže na Považí
- gemerská muzika

Správne odpovede:
1/c, 2/b, 3/a, 4/c, 5/a

Trenčín región, dvojmesačník, september – október 2018, číslo: 5, ročník III., vyšlo: 4.9.2018. **Vydáva:** Trenčín región, krajská organizácia cestovného ruchu (KOCR), adresa: Trenčín región – krajská organizácia cestovného ruchu, K dolnej stanici 7282/20A, 911 01 Trenčín, IČO: 42377897, poštová adresa: Trenčín región – krajská organizácia cestovného ruchu, K dolnej stanici 7282/20A, 911 01 Trenčín. **Redakčná rada:** Eva Frývaldská, Veronika Rezáková, Veronika Matyášová. **Redakcia:** Radovan Stoklasa – šéfredaktor a kolektív autorov. **Foto:** Radovan Stoklasa, archív redakcie – ak nie je uvedené inak. **Kontakty** – email: redakcia@trenclinregion.sk, web: www.trenclinregion.sk. **Náklad:** 110 500 ks, distribúcia v Trenčianskom samosprávnom kraji: obce do 3000 obyvateľov – do schránok, obce a mestá nad 3000 obyvateľov: OcÚ, MsÚ, elektronická podoba: www.trenclinregion.sk. Zaregistrované na MK SR, EV 5360/16, ISSN 2453-7942. Autorské práva vyhradené – použitie len so súhlasom vydavateľa. **Redakčná uzávierka čísla V/III:** 28. august 2018, najbližšie číslo vyjde 4. novembra 2018.

Krížovka

V krížovke je ukrytá jesenná pranostika.

Pranostika	predložka so 6. pádom	roztrháme (kniž.)	Izidora (dom.)	smutne (kniž.)	plavidlá	značka pre milipascal	skratka štátu Utah	2. časť tajničky	Autor krížovky: Juraj Mitošinka	potrhajú (kniž.)	okrem toho, navyše	Leokádia (dom.)	skratka obrneného transportéra	3. časť tajničky	Silvester (dom.)
trocha tlm									syn Tantara						
kopaním rozryte									poskytni ošetrovacie sane Eskimákov						
ženské meno							ozdobná čelenka šašo						druh hlíny pijavy papier		
Pomôcky: acetál, Pelops, em, pajc	kyprí pluhom vojdenie vozidlom					krčí (expr.) citoslovice trúbenia						oxid paládny šarha (zastar.)			
hovor					horia bez plameňa zlostí						účelne upravuj pijavam				
skratka juhovýchodu			ohradenie citovo vzrušene							moridlo (slang.) praskal					štíhla palma
programovací jazyk				staršie mužské meno skončí					často píše lepením uzavri						
prispôsob súčasným pomerom												pohrebna hostina kutralo (expr.)			
súvisiaca s dejom							chakán, po česky vzykás (kniž.)						skratka leukocyty zničujúco		
Pomôcky: Naum, lot, ras, akja, AED, Lato	naievala	akáže 1. časť tajničky				zložnokvetá rastlina unavil sa									
starší poľský futbalista (Grzegorz)					zotlel (zried.) kňazské rúcho							stredoveká pieseň stojí v prístave			
snímacia elektrónka v televíznej technike										cit. volania na kačice väčší tmavý vták				druh morského korala	ohúri, omámi (hovor.)
značka ruských lietadiel (Antonov)			robím črty takmer						hlasovalo anóda, po česky						
morský hĺbkomer					uviesť do činnosti takým spôsobom										
organická zlúčenina							vysil' lovom získať					Olympia (dom.) namotávali			
Pomôcky: rima, lar, ikonoskop, parta,	rychle uchopenie stával sa vlhkým					honením uštvem vstreli (expr.)								primát prístroj na varenie	
vlečenie					spravovanie štátu posielal (bás.)								tykajúci sa oviec zbi (expr.)		
gibon bieloruský					smerom od Slov. kom. architektov					šiator vzorec teluridu uránu					iba
skratka horskej divízie			oslavuje skratka pre iteretur						udusil v pare štvorček (typ.)						
oslovoval zámenom oni							fujavice								
pláťali (hovor.)							obyvateľ Ameriky								

Lexikóny a autoatlasy majú svojich majiteľov

Počas prázdnin ste si voľné chvíle zjavne krátili aj luštením krížovky z prázdninového čísla nášho dvojmesačníka. Do redakcie nám prišlo 122 správnych riešení krížovky Trenčín región (číslo 4, ročník 3, júl – august 2018). Všetkým sa podarilo vylúštiť správne znenie pranostiky: AK JE ZA TRI DNI PRED JAKUBOM PEKNE, BUDE TO ŽITU PROSPESNÉ.

Výzrebovali sme dve výherkyne, ktorým do knižnice pribudnú cestovné lexikóny Slovenska: Vilma Geršiová z Prievidze a Zuzana Tehlárová z Bečkova. Z Autoatlasu Slovenska sa zase môžu tešiť: Katarína Humajová z Nedožier-Brezian, Katka Steineckerová z Nového Mesta nad Váhom a Marián Mikuš z Podolia.

V aktuálnom čísle vašich obľúbených novin nájdete jesennú pranostiku. Jej znenie nám posielajte najneskôr do 30. 9. 2018 na redakčný e-mail: redakcia@trenclinregion.sk alebo poštou na adresu: Trenčín región – Krajská organizácia cestovného ruchu, K dolnej stanici 7282/20A, 911 01 Trenčín. Výhercovia sa môžu tešiť na pekné darčeky. Držíme palce!

Poklad v srdci kopaníc

Toto je príbeh rodiny, ktorá slúži. Slúži tak, ako ju to naučil otec súčasnej hlavy rodiny. Slúži turistom a návštevníkom, ktorí k nej zavítajú. Či ide o prázdninujúce deti alebo euroúradníkov, ktorí prídu pod myjavské kopanice, do obce Podkylava na rozhraní Trenčianskeho a Trnavského kraja.

Vojtech Tlíček celý život pracoval pri dobytku, až sa pred pätnástimi rokmi prepracoval k agroturistike. Ráno o pol šiestej prichádza na farmu a so strážnikom preberie situáciu z noci. Výmenu služieb stihne aj v penzióne, a keď sa neskôr všetci stretnú na spoločnej porade, šéf už má o všetkom prehľad a premyslené úlohy na nasledujúci deň. Piatok sviatok, penzión nepozná prázdniny. Ľudia prichádzajú, chcú sa najesť, prespať. A personál musí byť vždy pripravený dopriať im pohodu, druhý domov. „Pravidelnému režimu ma naučilo práve poľnohospodárstvo. Zvieratám nevysvetlite, že je víkend, sviatok,“ porovnáva neporovnateľné Vojtech Tlíček.

Samozrejme, sú dni, kedy v penzióne nemajú ohlásenú žiadnu návštevu. A čo robia zamestnanci vtedy? Pri tejto otázke vstupuje do miestnosti Martina Prchlíková a spolu s hlavou firmy naraz odpovedá: „Uvaríme zemiaky, spravíme cesto, lekvár a pripravíme perky. Alebo slivkové

ktorý nemôže fungovať, opak je pravdou. V Podkylave síce neokopávate zemiaky ani nevyháňate ovce na pašu, zato si tu môžete uvariť vlastný lekvár, upiecť chlieb, osúch. „Keď tu boli na prázdninách deti od Bratislavy a na odchod si upiekli chlebič, ktorým poďakovali svojim

gule.“ Agropenzión Adam a jeho sesterská biofarma sú totiž absolútne sebestačné. Dokonca svoje produkty a výrobky predávajú aj ďalej. Objatie v kopaničiarskom regióne už objavili aj čínski turisti. No a kým mnohí považujú agroturizmus v praxi za mýtus,

rodičom, plakali sme všetci. Toľko dojatia vzišlo z našej pece,“ hovorí ešte aj dnes dojatý Vojtech Tlíček. Jeho podnikateľské ambície pokračujú aj vo veku 75 rokov. Návštevníci kopaníc už onedlho budú môcť nazrieť do výroby piva aj čokolády.

Áno, na myjavských kopanicach sa bude vyrábať čokoláda. Opäť ide o jedno z doplnkových podnikaní, kedysi nazývané pridružená výroba. Hľadal sa totiž ďalší segment, ku ktorému by sa hodili dopestované slivky. A čokoláda a sušiareň vyhrali.

Pri každom podnikateľskom pláne pritom rodina myslí aj na turistov. Preto i v tomto prípade budú môcť návštevníci nazrieť v rámci výletu napríklad do čokoládovne či pivovaru. Už dnes tu vládne krásna tradícia varenia lekváru. Práve v období dozrievania sliviek sem prichádzajú ľudia zo široka-daleka, aby si obrali fialovomodré bohatstvo a v kotlíkoch uvarili sladký poklad. Rodina Vojtecha Tlíčka, ako vidíte, stavila na domácu kuchyňu. „V turizme nie je dôležité len to, koľko ľudí vás príde navštíviť. Najpodstatnejšie je, aby sa vrátili. V našom prípade sa nám potvrdilo, že domáca pohostinnosť, „dobrá papena“ a prístup personálu dokážu zázraky. Prvýkrát nás hostia navštívili v rámci pracovného rokovania a neskôr sa sem vrátia aj súkromne, prípadne navrhnu náš penzión na detský výlet,“ začína vymenúvať zoznam hostí hlava rodiny, keď sa pýtame, kto prichádza do Podkylavy najčastejšie.

Okrem agroturizmu okolie myjavských kopaníc priam pozýva turistov na výlety. Prechádzky po krásnych chotároch sú jedna vec, ak však niekto príde zďaleka, rád navštívi aj mohylu M. R. Štefánika na Bradle či Košariská a mnohé historicky atraktívne miesta v okolí. „Rád by som návštevníkom ponúkol plnohodnotný výlet. Aj so sprievodcom, ktorý by bol historicky podkutý. Avšak nájsť takéhoto „delegáta“ je v súčasnosti priam nemožné. Turistov môžem zobrať na tieto miesta a povedať im pár základných vecí. No netrúfam si na profesionálny výklad, ktorý by si zaslúžili,“ dodáva Vojtech Tlíček s tým, že sprevádzať a hovoriť dokáže celé hodiny o farme. O tej, ktorú mu odborníci z rôznych oblastí pomohli zrekonštruovať zo starej školy na súčasný úspešný agropenzión.

Radovan Stoklasa